

POLSKA MACIERZ SZKOLNA

MIESIĘCZNIK TOW. POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ
POŚWIĘCONY SPRAWOM OŚWIATY I WYCHOWANIA

Numer poświęcony kształceniu się nauczycieli.

WYŻSZE KURSY KORESPONDENCYJNE DLA NAUCZYCIELI SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

(Ciąg dalszy.)

PROGRAM GRAMATYKI.

Samouk przestudjować winien „Gramatykę języka polskiego“ prof. Szobera (większą, 3 części), w braku tej „Gramatykę języka polskiego“ Steina i Zawilińskiego lub prof. A. Kryńskiego. Ćwiczenia podane niżej z powodu wyczerpania obszernej „Gramatyki“ prof. Szobera—wybrane są z jego „Gramatyki polskiej w ćwiczeniach“ dla szkoły powszechnej i klas niższych szkół średnich—w 4 zeszytach. Ten podręcznik szkolny winien być opanowany najzupełniej, czego dowodem staną się piśmienne ćwiczenia i odpowiedzi, przeznaczone dla każdego z sześciu działów.

Dział I. Głosownia.

Opis narządów mowy i ich funkcje, klasyfikacja głosek języka polskiego, rola głosek w sylabach; akcent; połączenia głosek i zmiany ich z tem związane.

Ćwiczenia piśmienne: Szober zesz. II wyd. IV, № 246, 247, 248, 256, 263, 284, 291, 297, 299, 301.

Pytania.

1. Jaką gramatyką posługiwał się słuchacz poprzednio?
2. Co w głośowni prof. Szobera zwraca uwagę jako nowość w traktowaniu gramatyki?
3. Do jakiego działu gramatyki daje podstawę głośownia?
4. W którym roku nauczania można już poruszać głośownię i od czego zacząć?
5. Co z głośowni w zakresie 7-letniego kursu należy poruszyć?

Dział II. Słowotwórstwo.

Forma wyrazu, części składowe i budowa wyrazów, formalna klasyfikacja wyrazów.

Ćwiczenia piśm.: Szober zesz. III, wyd. IV. № 103, 104, 118, 123, 124, 130, 138, 142, 143, 145, 146, 153.

Znaczennia.

Znaczenie wyrazów jako części mowy, klasyfikacja części mowy.

Ćwiczenia piśm.: Szober zesz. I wyd. VI, L 9, B 4, L 81, B 5, Zesz. II wyd. IV. № 186, 188, 198, 206.

Pytania.

1. Ile istnieje podziałów wyrazów na części i jakie?
2. Czy te podziały zgadzają się z sobą?
3. Na co potrzebne nam jest słowotwórstwo?
4. Co i kiedy poruszać z dziećmi ze słowotwórstwa?
5. Czem się różni klasyfikacja części mowy prof. Szobera od dotychczasowej?
6. Czy bez definicji mogą rozróżnić dzieci części mowy i w jaki sposób?

Dział III. Rzeczownik i jego odmiana.

Morfologia: Liczba, rodzaj i przypadek w rzeczownikach; zasada podziału rzeczowników na deklinacje. Deklinacje rzeczowników męskich, nijakich i żeńskich.

Ćwiczenia piśmienne: Szober zeszyt III. Wyd. IV. №№ 168, 173, 177, 178, 180.

Wypisać końcówki wszystkich deklinacyj i podkreślić na przykładach.

Pytania.

1. Jakie zmiany fonetyczne zachodzą w osnowach przy odmianie i dlaczego?
2. Z jakimi przypadkami zgadza się biernik l. p. i mn. w rodzaju męskim. Poprzeć przykładami w zdaniach.
3. Jakie działy gramatyki łączą się z morfologją i dlaczego?
4. Dlaczego należy odmiany prowadzić z dziećmi w zdaniach?
5. Kiedy można powiedzieć o podziale na deklinacje?
6. Czy końcówek należy uczyć na pamięć.

Dział IV. Deklinacja przymiotnika, zaimka i liczebnika.

Ćwiczenia piśm.: Szober zesz. II wyd. IV. №№ 189, 194, 186, 196, 197, 199, 200, 205, 206, 208, 215, 216.

Odmienić z rzeczownikiem liczebnik zbiorowy, podkreślając końcówki. Odmienić z rzeczownikiem w trzech rodzajach liczebnik pięć, podkreślając i objaśniając końcówki.

Pytania.

1. Na czym polega różnica w odmianie rzeczowników z przyrostkiem ówna i owa? Udowodnić na przykładzie.
2. Jaka zmiana zaszła według pisowni dziś obowiązującej w końcówkach narzędnika i miejscownika l. p. i narzędnika l. mn. dekl. przymiotnikowej?
3. Czy można odmieniać przymiotnik bez rzeczownika i dlaczego?
4. Jaki wpływ wywierają liczebniki główne na przypadek rzeczownika?
5. Jaka różnica zachodzi w użyciu form go — je w bierniku l. p. i je — ich w bierniku l. mn.
6. Według jakiej deklinacji odmienia się większość zaimków?
7. Na czym polega różnica w użyciu form: jego, niego, jemu, niemu, je, nie?

8. Czem różnią się: mnie — mi i tobie — ci?
9. Dlaczego zaimek się nie ma formy mianownika?

Dział V. Czasownik.

Morfologja: znaczenie form czasownika, formy czasownika związane z osnową terażniejszości. Podział na konjugacje. Formy czasownika związane z osnową imiesłowową. Podział na gromady. Formy złożone czasownika. Obraz ogólny konjugacji. Czasowniki osobliwe.

Ćwiczenia piśm.: Szober zesz. IV wyd. III №№ 3, 29, 41, 49, 51, 57, 85. Dać po kilka przykładów na każdą konjug. i odmienić je w cz. ter., podkreślając końcówki. Odmienić osobno formy proste, osobno złożone czasowników iść i zemleć.

Pytania.

1. Jakie osnowy rozróżniamy w słowach, w jaki sposób i jakie od każdej z nich tworzą się imiesłowy? Poprzeć przykładami.
2. Jakie zmiany oboczne zachodzą w osnowach słownych?
3. Jaka jest różnica między słowem a czasownikiem?
4. Dlaczego bezokolicznik podobny jest do rzeczownika?
5. Na czym zasadza się charakterystyczne dla języka polskiego przestawianie końcówek słownych?
6. Jakie błędy w mowie i piśmie dotyczą często końcówek bezokolicznika i I os. liczby mn. czasu terażniejszego?
7. W którym roku nauki można wprowadzić konjugacje?

Dział VI. Składnia.

Zdania i jego typy, stosunek części mowy do części zdania. Sposoby oznaczania części zdania zapomocą cz. mowy. Sposoby łączenia wyrazów w zdaniu. Zdania złożone współrzędnie i podrzędnie. Zdania złożone wieloczłonowe. Równoważniki zdań. Zdania niezupełne.

Ćwiczenia piśm.: Szober zesz. III, wyd. IV. №№ 6, 14, 21, 26, 55, 71, 95, 96, 100, 32, 33, 36, 52, 66. Składnia zdania złożonego, Szober zesz. IV wyd. III, №№ 90, 93, 96, 102, 116, 126, 150, 154, 158, 169.

Pytania.

1. Czy części zdania oznaczają myśli całkowite?
2. W jaki sposób łączą się ze sobą zdania współrzędne i zależne?
3. Na czym polega różnica między zdaniami warunkowem a przyczynowem?
4. Czem różni się zdanie warunkowe od przyzwalającego?
5. Kiedy używamy równoważników i zdań niezupełnych?
6. Jak wpływa użycie w zdaniu zależnem zaimka względnego który — na szyk wyrazów zdania głównego?
7. W jakim stosunku musi się znajdować zdanie określające imiesłowowe do podmiotu zdania głównego?
8. Jakie ćwiczenia należy prowadzić równoległe do nauki o zdaniu złożonem?
9. W którym roku nauki dziecko może odróżniać zdania złożone?

LEKTURA DO HISTORJI POLSKI I POWSZECHNEJ.

Poza katalogiem, zawartym w Informatorze № 1, podaję szereg dzieł, które mogą być czytane z pożytkiem, aczkolwiek nie taję, że będą kształcały się mieć trudności z ich otrzymaniem.

1. Potkański.—Kraków pod Piastami. Rocznik Akad. Umiej. t. 35.
2. St. Zakrzewski.—Sprawa testamentu Bolesława Krzywoustego.
3. Smolka.—Testament Bolesława Krzywoustego.
4. Wojciechowski.—Ostatni szkic XI (odbitka z Kwart. Histor.).
5. Smolka.—Mieszko Stary i jego wiek.
6. Zakrzewski.—Zagadnienia historyczne. Epoka Piastów.
7. Szajnocha.—Szkice, zawarte w Informatorze № 1.
8. Balzer.—Genealogja Piastów.
9. Koneczny.—Dzieje Śląska.
10. Jabłonowski.—Historja Rusi południowej.
11. Ks. Kujot.—Dzieje Prus Królewskich.
12. Kętrzyński.—O powołaniu Krzyżaków.

13. Ks. Kujot.—Najnowsze prace nad sprowadzeniem Krzyżaków do Polski.
14. Chodyncki.—Próby zaprowadzenia chrześcijaństwa na Litwie.
15. Dąbrowski.—Elżbieta Łokietkówna.
16. Szujski.—Traktat Kaliski, t. III Rozważań.
17. Kochanowski.—Testament polityczny Kazimierza Wielkiego.
18. Prochaska.—O Władysławie Jagiello.
19. Lewicki.—Powstanie Świdrygiełły.
20. Morawski.—Historja Uniwersytetu Krakowskiego.
21. Halecki.—Ostatnie lata Świdrygiełły.
22. Łoś.—Pamiętniki Janczara.
23. Grzegorzewski.—Grób Warneńczyka.
24. Bobrzyński.—Program Oleśnickiego.
25. Szujski.— " "
26. Papèe.—Szkice historyczne z czasów Kazimierza Jagiellończyka.
27. " Polska i Litwa na przełomie wieków średnich.
28. Bobrzyński.—O memorjale Ostroroga.
29. " O sejmach za Olbrachta i Aleksandra.
30. Finkiel.—Elekcja Zygmunta I.
31. Chłędowski.—Królowa Bona.
32. Darowski.—Bona Sforza.
33. Halecki.—Unja Jagiellońska.
34. Zakrzewski.—Po ucieczce Henryka. Stefan Batory. Program badań nad jego panowaniem.
35. Pawiński.—Batory pod Gdańskiem.
36. " Skarb i skarbowość.
37. Sobieski.—Trybun ludu szlacheckiego.
38. " Nienawiść wyznaniowa tłumów za Zygmunta III.
39. " Pamiętny Sejm 1606 r.
40. " Król a car. Szkice.
41. " Żółkiewski na Kremlu.
42. Szujski.—Dzieje Poski (4 t.).
43. Sokołowski i Inlender.—Dzieje Polski.
44. Askenazy.—Wczasy historyczne.
45. Kubala.—Szkice historyczne. Serja I i II.

46. Kubala.—Wojna moskiewska.
47. „ Wojna szwedzka.
48. „ Wojna brandenburska.
49. Gawroński.—Bohdan Chmielnicki.
50. Waliszewski.—Francja i Polska 1660—1690 r.
51. Askenazy.—Ze stosunków polsko-francuskich.
52. Szujski. (Do epoki Sobieskiego) 4 tomy.
53. Konopczyński.—Polska a wojna siedmioletnia.
54. Leszczyński.—Głos wolny.
55. Konarski.—O skutecznym rad sposobie.
56. Korzon.—Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta.
57. Kalinka.—Sejm Czteroletni.
58. Smoleński.—Ostatni rok Sejmu Wielkiego.
59. Askenazy.—Przymierze polsko-pruskie.
60. Balzer.—Konstytucja 3-go maja.
61. Soplica.—Wojna polsko rosyjska.
62. Smoleński.—Konfederacja Targowicka.
63. Korzon.—Kościuszko.
64. Bartoszewicz.—Insurekcja.
65. Askenazy.—Książę Józef Poniatowski.
66. Mościcki.—Jenerał Jasiński i powstanie Kościuszki.
67. Sokołowski.—Powstanie 1830 r.
68. Korzon.—Dzieje powszechnie.
69. Zakrzewski.—Dzieje powszechnie.
70. Zbiorowe.—Dzieje powszechnie ilustrowane.
71. Sobiński.—O nauczaniu historii.
72. Wachowski.—Wypisy do dziejów powszechnych starożytn.
73. Gebert i Gebertowa. „ „ „
74. Gebert i Gebertowa.—Wypisy do dziejów ojczystych.
(Literatura obszerna dla ułatwienia czytania: trudno dostać jedną, dostanie się drugą książkę.)
75. Askenazy.—Napoleon a Polska.
76. Smoleński.—Emigracja Polska.
77. Kukiel.—Dzieje oręża polskiego.
78. Encyklopedja polska t. V.

Tematy do opracowania:

- 1) Budowa Państwa polskiego. Mieszko I. Chrobry. Bolesław Śmiały.
- 2) Testament Bolesława Krzywoustego i jego przyczyny i skutki.
- 3) Czy Polska dzielnicowa zyskała, czy straciła pod względem kulturalnym wskutek rozdrobnienia.
- 4) Kolonizacja niemiecka: zyski i straty pod względem politycznym.
- 5) Napady Tatarów, ich znaczenie: rola Polski.
- 6) Znaczenie cywilizacyjne kościoła w Polsce.
- 7) Kazimierz Wielki: a) działalność polityczna, b) działalność kulturalna, c) władza jego.
- 8) Dążność do zjednoczenia Polski: Przemysław, Łokietek.
- 9) Unja polsko-litewska i jej dzieje od 1386 — 1569 r.
- 10) Zakon Krzyżowy, a Polska.
- 11) Rozwój i wzrost znaczenia szlachty, za Jagiellonów.
- 12) Akademia Krakowska w dobie rozkwitu.
- 13) Zmiany w doli kmieciów.
- 14) Zagadnienia polityczne i społeczne poruszane w literaturze Okresu Złotego.
- 15) Unja brzeska: jej doniosłość i skutki spaczenia zawartej w niej myśli politycznej.
- 16) Zygmunt III a Żółkiewski: ich polityka.
- 17) Stosunki polsko-ruskie (Moskwa, Ukraina) w epoce Władysława IV, Zygmunta III i Jana Kazimierza.
- 18) Walki z Turcją.
- 19) Upadek myśli politycznej w Polsce XVII i XVIII w.
- 20) Moskwa, Prusy, Austrija i ich stosunek do Polski za Stanisława Augusta.
- 21) Sejm Wielki i reformy.
- 23) Polska i Prusy po traktacie Oliwskim.
- 24) Napoleon i Polska: nadzieje, zawody, skutki, zyski i straty.
- 25) Losy zaboru austriackiego od I rozbioru do ostatniego czasu.

- 26) Rugi pruskie na ziemiach polskich, (1815 — 1914) a postawa społeczeństwa.
 - 27) Ucisk rosyjski na ziemiach polskich po powstaniu 1863 r.
 - 28) Odzyskanie niepodległości.
-

GEOGRAFJA. — Podręczniki.

A. Do geografji ogólnej.

1. Pawłowski St.—Geografja. Tom. I. Lwów 1921.
2. Nałkowski W.—Geografja fizyczna. Wyd. III. Warszawa 1922.
3. Lewiński J.—Podstawy mineralogji i geologji. Warszawa 1922.
4. Friedberg W.—Zasady geologji. Warszawa 1923.
5. Heilpern M.—O ziemi, słońcu, gwiazdach.

B. Do geografji Polski.

1. Sosnowski P.—Geografja Polski. Warszawa 1922.
2. Pawłowski St.—Geografja Polski. Wyd. II. 1921.
3. Lencewicz St.—Kurs geografji Polski. Warszawa 1921.
4. Witkowska H. i Sawicki A. — Nauka o Polsce współczesnej. Warszawa 1920.
5. Loth J. Wykład geografji ekonomicznej ziem Polski. Wyd. II.
6. Rocznik statystyczny.
7. Gloger Z.—Geografja historyczna dawnej Polski (wyczerpane).
8. Okołowicz J.—Wychodztwo i osadnictwo polskie. Warsz. 1920.

C. Do metodyki.

1. Nałkowski W.—Metodyka geografji. Wyd. II.
2. Hrabyk-Sawicki.—Metodyka geografji.
3. Karczewski St.—Geologja i mineralogja. •Wskazówki metodyczne. Warszawa 1922.
4. Lewicki J.—Praktyczne nauczanie geografji. Zamość 1918.
5. Bykowski L.—Wycieczki szkolne. Zamość 1920.
6. Załęcki A.—Wiadomości poglądowe z geografji. Warszawa 1921.
7. Milota A.—O znaczeniu i sposobie nauczania geografji w szkołach powszechnych. Cieszyn 1919.

Atlasy i mapy.

1. Kozenn.—Atlas geograficzny.
2. Romer E.—Geograficzno-statystyczny atlas Polski. Wyd. II.
3. Romer E.—Mapa Polski w skali 1 : 2,500,000.
4. O. Sosnowski.—Atlasik krain Polski, zastosowany do podręcznika geogr. Polski P. Sosnowskiego. Warszawa 1919.

Tematy do obowiązkowych prac piśmiennych:

A. Z geografji ogólnej.

1. Ujścia rzeczne (dety i estuarja), ich powstawanie i znaczenie dla człowieka, ze szczególnem uwzględnieniem stosunków europejskich, a między temi polskich).
2. Rozkład geograficzny trzęsień ziemi w związku z siłami górotwórczemi i zjawiskami wulkanicznemi.
3. Sposoby oznaczania wieku porównawczego skał.
4. Powstawanie gór, góry fałdowe, uskokowe i nasypowe. Szczegółowsze omówienie przykładów z ziemi polskiej.
5. Strefy klimatyczne, ich charakterystyka, warunki powstania; świat roślinny.
6. Prądy morskie, ich istota i rozmieszczenie oraz ich wpływ na klimat (ze szczególnem uwzględnieniem tych wypadków, kiedy prądy zmieniają kierunek izoterm).
7. Charakterystyka geograficzna dwóch mórz śródziemnych: Bałtyku i Śródziemnego.

B. Z geografji Polski.

8. Cechy emigracji polskiej w Stanach Zjednoczonych i w Paranie?
9. Charakterystyka geograficzna wybrzeża morskiego Polski?
10. Ujemne strony naszej granicy politycznej.
11. Jakich surowców Polsce brak, a jakie może wywozić? (Wskażać miejsca posiadające te surowce.)
12. Zależność między gęstością zaludnienia Polski a warunkami geograficznymi?
13. Jaka praca czeka Polskę w dziedzinie dróg lądowych i wodnych, z zaznaczeniem tego, co zrobiono dotychczas.

14. Monografia tej części kraju, w której mieszka słuchacz, położenie i warunki fizyczne, antropogeograficzne i ekonomiczne.

C. Z metodyki.

15. Jakie środki pomocnicze potrzebne są do nauczania geografji?
16. Co można powiedzieć o danym kraju na podstawie map?
(W referacie należy zaznaczyć na podstawie jakiej mapy przygotowany referat).
17. Znaczenie mapy ściennej i atlasu w nauce szkolnej.
18. Co wyczytać można z mapy geologicznej?
19. Jak przygotować się do wycieczki pod względem naukowym i organizacyjnym?
20. Obserwacje jakich zjawisk można robić z uczniami?
-

OKÓLNIK ZARZĄDU GŁÓWNEGO

Polskiej Macierzy Szkolnej do Zarządów Okręgowych i Kół
w sprawie KWESTY MAJOWEJ.

Sprawę gromadzenia funduszków na akcję oświatową prowadzoną przez Koła Polskiej Macierzy Szkolnej i organizowane przez te Koła instytucje, jako to: szkoły, bursy i ochronki, czytelnie, biblioteki, kursy rozmaite, odczyty itp., — uważać muszą Zarządy Okręgowe i Zarządy Kół za swój bardzo ważny i trudny obowiązek. Wśród rozmaitych źródeł dochodów, jakie Zarządy wyszukują, uważać należy tradycyjną Kwestę Majową za jedno ze źródeł głównych. W ostatnich dwu latach sposobność ta, umożliwiająca zdobycie tak potrzebnych Macierzy dochodów, nie była należycie przez Koła wyzyskana. Jednym z powodów utrudniających przeprowadzanie zbiórki było to, że terminy majowe były często przeznaczone przez władze administracyjne dla innych instytucyj.

Wykonywając uchwałę Walnego Zebrania z dnia 20 kwietnia 1922. Zarząd Główny uzyskał zezwolenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na urządzenie kwesty w dniach od 3 do 10 maja 1923. Treść uzyskanego zaświadczenia oraz obowiązujące przepisy Min. Spr. Wewnętrznych w sprawie kwest podaje się niżej. Zaświadczenie to, zostało podane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości pp. Wojewodów i Starostów 6/7 1922. za N. B. P. 2007 i powołując się na nie winny Zarządy zwrócić się do właściwych władz o wydanie odnośnego pozwolenia.

Na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego kwestować będzie Towarzystwo Czytelni Ludowych, w województwach krakowskim, lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim Towarzystwo Szkoły Ludowej.

O przygotowanych przez Zarząd Główny materiałach kwestowych zostaną Zarządy Okręgów i Kół w swoim czasie zawiadomione.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

N^o B. P.—2007.

Warszawa

d. 6 lipca 1922 r.

ZAŚWIADCZENIE.

Na prośbę Polskiej Macierzy Szkolnej, Zarząd Główny w Warszawie, ul. Krakowskie-Przedmieście N° 7, z dnia 25. 4. 22. N° 539; Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w myśl § 1 przepisów, ogłoszonych w Monitorze Polskim N° 33, z dnia 11. 2. 1921 roku, udziela pozwolenia dla Polskiej Macierzy Szkolnej na urządzenie jednorazowej kwesty w czasie od 3 do 10 maja włącznie 1923 r. po miastach i wsiach na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na cele oświatowe, połączone z działalnością rzeczonoj Macierzy, pod warunkiem, że Zarząd Macierzy, względnie osoby przez ten Zarząd wydelegowane dla celów kwestarskich będą ściśle przestrzegały przepisy okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych N° 446 z dnia 4. 2. 1921. ogłoszonego w wyżej wymienionym Monitorze Polskim.

Za Ministra *J. Adelsztein*.

w. z. Dyrektora Departamentu.

Powołane wyżej przepisy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych brzmią, jak następuje:

1. Wszelkie kwesty publiczne bez piśmiennego zezwolenia właściwej władzy administracyjnej są wzbronione. Wyjątek stanowią kwesty w kościołach.

2. Pozwolenia na kwesty wydają:

na Województwa — Wojewodowie, na Starostwa — Starostowie, na miasta, wydzielone z administracji ogólnej — Komisarze Rządu.

3. Pozwolenie winno zawierać nazwę instytucji zarządzającej kwestę i odpowiedzialnej za nią, cel kwesty, termin, oraz miejsce takowej.

4. Pozwolenia wydają się instytucjom zalegalizowanym lub zarejestrowanym.

5. Wszelkie kwesty, połączone ze sprzedażą biletów wygrywających, oraz licytacje dobroczynne, wymagają specjalnego pozwolenia odnośnej władzy administracyjnej II-ej instancji.

6. Instytucja, pragnąca urządzić kwestę publiczną, winna w podaniu wskazać:

a) kiedy i przez kogo instytucja została zalegalizowana, z podaniem nazwisk i adresów członków jej zarządu;

b) jakiego rodzaju i na jaki cel kwesta ma być urządzona, z podaniem szczegółowego programu;

c) w jakim lokalu, należącym do instytucji społecznej lub finansowej, i w jakich godzinach odbędzie się obliczanie zebranych ofiar, a to celem delegowania przedstawiciela odnośnej władzy administracyjnej dla asystowania przy obliczaniu.

7. Kwesty publiczne na ulicach miasta i w lokalach publicznych mogą być dwojakiego rodzaju:

a) zamknięte, t. j. takie, przy których ofiarodawca wrzuca ofiarę pieniężną do woreczka, puszeki lub skrzynki zamkniętych;

b) otwarte, t. j. takie przy których ofiarodawca składa swoją ofiarę na tacy lub do woreczka, skrzynki, koszyczka otwartych.

8. Przy kweście zamkniętej każda z osób kwestujących winna być zaopatrzona w dowód osobisty (paszport i t. p.), oraz w imienną legitymację, wydaną przez instytucję, zarządzającą kwestę i podpisaną przez przewodniczącego i sekretarza zarządu lub ich zastępców, ze wskazaniem daty i numeru pozwolenia, oraz podaniem celu i terminu kwesty i numeru woreczka, puszeki lub skrzynki.

U w a g a: O ile projektuje się kwestę przenośną z miasta do miasta w obrębie danego starostwa lub województwa, to na legitymacji imiennej kwestujących podpis przewodniczącego zarządu instytucji, zarządzającej kwestę, winien być poświadczony przez władzę administracyjną.

9. Woreczki, puszki lub skrzynki winny być szczelnie zamknięte, zaopatrzone numerem i opieczątowane przez instytucję, zarządzającą kwestę, powinny posiadać otwory do wrzucania pieniędzy, tak skonstruowane żeby wyjęcie monety bez uszkodzenia pieczęci było niemożliwe.

10) Woreczki, puszki lub skrzynki winny być doręczone przez zarząd osobom kwestującym za uprzednim pokwitowaniem na arkuszu, posiadającym następujące rubryki:

a) № kolejny;

b) imię, nazwisko i adres osoby kwestującej;

c) № woreczka, puszki lub skrzynki;

d) pokwitowanie osoby kwestującej z otrzymania woreczka, puszki skrzynki;

e) adnotacja co do zwrotu woreczka, puszki lub skrzynki po zakończeniu kwesty;

f) uwagi co do całości zamków i pieczęci.

11. Po ukończeniu kwesty osoba kwestująca obowiązana jest niezwłocznie zwrócić zarządowi instytucji w miejscu, wskazanem przez zarząd woreczek, puszkę lub skrzynkę. O tem winna być uczyniona adnotacja w rubryce pod literą e) a o stanie pieczęci i stanie zamków w rubryce pod literą f).

12. Niezwłocznie po zebraniu wszystkich zamkniętych woreczków, puszek lub skrzynek w lokalu wskazanym w podaniu (§ 6 punkt c) w oznaczonych godzinach powinno nastąpić obliczenie gotówki. W tym celu należy otwierać kolejno woreczki, puszki lub skrzynki, zawartość każdego, po uwagach zaś stan woreczka, puszki lub skrzynki, notując na arkuszach, № woreczka, puszki lub skrzynki, oraz pieczęci zabezpieczających otwór do wrzucania pieniędzy. Odnotowane na arkuszach kwoty należy podsumować, poczem każdy arkusz winien być poświadczony przez osoby, które robiły obliczenie, członków zarządu instytucji, zarządzającej kwestę, oraz przez delegata władzy administracyjnej.

13. Przy kweście otwartej koniecznem jest:

a) ażeby odpis pozwolenia na kwestę był umieszczony w miejscu widocznem;

b) ażeby kwestujący posiadali dowody osobiste, oraz legitymacje, wydane przez instytucję, zarządzającą kwestę.

c) ażeby w każdej grupie kwestującej jedna osoba posiadała opatrzoną numerem i stemplem instytucji, zarządzającej kwestę listę, na której każdy datek powinien być niezwłocznie po złożeniu zapisany atramentem lub ołówkiem atramentowym przez samego ofiarodawcę lub w razie nieumiejętności pisania przez kwestującego w obecności ofiarodawcy.

14. Po ukończeniu kwesty osoby kwestujące winny podsumować kwoty zapisane na arkuszach i obliczają zebraną gotówkę, poczem spisują

protokół w 2-ch egz., na dostarczonych przez instytucję blankietach; protokoły te, podpisane przez osoby kwestujące, winny być niezwłocznie dostarczone instytucji wraz z gotówką, przyczem jeden protokół wraz z gotówką zatrzymuje instytucja, drugi, pokwitowany przez skarbnika instytucji, powinien być dołączony do ogólnego sprawozdania z kwesty.

15. Podsumowane i poświadczone arkusze, wskazane w § 12, oraz wspomniane w poprzednim § protokoły pokwitowane przez skarbnika instytucji wraz ze sprawozdaniem ogólnem z kwesty i dołączeniem listy ofiarodawców winny być niezwłocznie przesłane na ręce władzy, która udzieliła pozwolenia na kwestę, sprawozdanie zaś ogólne z kwesty powinno być w terminie najdalej tygodniowym po zakończeniu kwesty lokalnej podane do publicznej wiadomości za pomocą lokalnych organów prasy, nie wyłączając urzędowej. W Warszawie obowiązuje „Dziennik Urzędowy Komisarjatu Rządu“ na m. st. Warszawę.

16. W razie ujawnienia, że jakakolwiek kwesta lub zbiórka odbywa się bez odnośnego zezwolenia właściwej władzy, osoby urządzające zbiórkę lub kwestę, oraz osoby kwestujące, a także zarząd instytucji winne być pociągnięte do odpowiedzialności sądowej z art. 277 K. K., zebrane zaś ofiary po ścisłej wizytacji w Komisarjacie Policji sekwestrują się z jednoczesnem przekazaniem ich do dyspozycji właściwego Sądu.

SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI KÓŁ P. M. S.

Działoszycy.

Dnia 22 października 1922 r. w Działoszycach odbyło się odsłonięcie pomnika Tadeusza Kościuszki, wzniesionego staraniem miejscowego Koła Polskiej Macierzy Szkolnej. Od samego rana napływały do udekorowanego miasta grupy ludzi z okolicznych wsi oraz wojsko 2 p. p. Legjonów z Pińczowa.

Uroczystość zaczęła się od Mszy św., po której uformował się pochód do pomnika T. Kościuszki. Na czele szła konna kawalerja z Raclawic; za nią honorowa kompanja 2 p. p. Legjonów z orkiestrą. Następnie ochronka, szkoły, związki młodzieży, delegacje wiejskie, straże ogniowe, duchowieństwo z delegatami władz, z związkiem ziemian i członkami Macierzy Szkolnej a wkońcu Rada miasta. Sam akt odsłonięcia pomnika rozpoczął hymn „Boże coś Polskę“, następnie przemówił prezes Koła Macierzy Szkolnej, p. Kazimierz Budzyński w treściwych słowach o historii powstania pomnika. Podczas przemówienia odkrył pomnik powstaniec z r. 1863, porucznik wojsk polskich, Jan Winiarski, gospodarz z Dzięwiczyc. Wojsko oddało honory wojskowe a orkiestra odegrała hymn narodowy.

Następnie przemawiali: kierownik szkoły ze Skalbmierza, p. E. Mistecki i gospodarz z Miroszowa, p. St. Manterys, podnosząc znaczenie dnia uroczystego, a wreszcie w krótkich a gorących słowach p. pułkownik 2 p. p. Legjonów z Pińczowa do honorowej kompanji, zaznaczając, że 2 p. p. ma za patrona Tadeusza Kościuszkę, wobec tego dzień odsłonięcia pomnika jest świętem dla tego pułku, jak również dla Pińczowa i Staszowa, gdzie rozlokowany jest 2 p. p. Legjonów. Zakończył przemówienie okrzykiem na cześć Naczelnika Państwa. Na koniec uroczystości zarządził p. pułkownik defiladę przed pomnikiem. Rozwiązanie pochodu nastąpiło na placu kościelnym, gdzie jeszcze raz prezes Koła p. K. Budzyński wszystkim obecnym podziękował za tak liczne wzięcie udziału w uroczystości, a obecni odśpiewali „Rotę“ Konopnickiej.

W Biurze Zarządu Głównego P. M. S. do nabycia:

LEGITYMACJE dla członków Kół.

KWITARJUSZE do pobierania składek i ofiar.

AFISZE oznajmiające o odczytach (do wypełniania).

PORADNIA DLA SAMOUKÓW

Polskiej Macierzy Szkolnej, Warszawa, Krak.-Przedmieście 7, m. 4,

udziela, drogą korespondencyjną, porad i wskazówek, związanych z samodzielną pracą osób, pragnących rozszerzyć i pogłębić swoje wykształcenie lub opanować drogą samokształcenia pewne specjalne dziedziny wiedzy.

Do pism do Poradni należy dołączać kopertę z wypisanym adresem wysyłającego i naklejonemi znaczkami pocztowymi.

Treść № 11: Wyższe Kursy Korespondencyjne dla nauczycieli szkół powszechnych (ciąg dalszy).— Okólnik Zarządu Głównego P. M. S. w sprawie Kwesty Majowej. — Sprawozdanie z działalności Kół.

Redaktor **Józef Stemler.**

Wydawca **Józef Świeżyński.**

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Krakowskie-Przedm. 7 m. 4.

Przedpłata rocznie mkp.1000 z przesyłką. Cena oddzielnego egzempl. mk. 100.

POLSKA MACIERZ SZKOLNA

MIESIĘCZNIK

TOWARZYSTWA POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ
POŚWIĘCONY SPRAWOM OŚWIATY I WYCHOWANIA

POD REDAKCJĄ
JÓZEFA STEMLERA.

ROCZNIK VI.

WARSZAWA.

Redakcja i Administracja: Krakowskie-Przedmieście № 7.

1922.

